व्रताः ॥ त्रिभिस्तिसः कृतास्तिसः संहिताः पुनरेव हि । काश्यपः संहिताकर्ता सावर्णिः शांशपायनिः ॥ सामिषा (सामिका D.) च चतुर्थी स्यात्सा चैषा पूर्वसंहिता । सर्वास्ता हि चतुष्पादाः सर्वाश्चैकार्थवाचिकाः ॥ पाठांतरे पृथग्भूता वेदशाखा यथा तथा । चतुःसाहस्रिकाः सर्वाः शांशपायनिकामृते ॥ लोमहर्षणिका मूला ततः काश्यपिका परा । सावर्णिका तृतीयासामृजुवाक्यार्थपंडिताः । शांशपायनिका चांत्या नोदनार्थ(निदाना°?)विभूषिता ॥ सहस्राणि ऋचामष्टौ षट्शतानि तथैव च । एताः पंचदशान्याश्च दशान्या दशभिस्तथा ॥ वालिखिल्याः ससप्रेषाः ससावर्णाः प्रकीर्तिताः । अष्टौ सामसहस्राणि सामानि च चतुर्दश ॥ आरण्यकं सहोमं च एतद्गायंति सामगाः । द्वादशैव सहस्राणि छंद आध्वर्यवं स्मृतं ॥ यजुषां ब्राह्मणानां च तथा व्यासो व्यकल्पयत् । सग्राम्यारण्यकं तत्स्यात्समंत्रकरणं तथा ॥ अतः परं कथानां तु पूर्वा इति विशेषणं । ग्राम्यारण्यं समंत्रं च ऋग्ब्राह्मणयजुः स्मृतं ॥ तथा हारिद्रवीयाणां खिलान्युपखिलानि तु । तथैव तैत्तिरीयाणां परक्षुद्रा इति स्मृतं ॥ द्वे सहस्रे शतन्यूने वेदे वाजिसनेयके । ऋग्गणः परिसंख्यातो ब्राह्मणं च चतुर्गणं ॥ अष्टौ सहस्राणि शतानि चाष्टौ अशीतिरष्टाभ्यधिकश्च पादः । एतत्प्रमाणं यजुषामृचां च सशुक्लियं साखिलयाज्ञवल्क्यं ॥ तथा चरणविद्यानां प्रमाणं संहितां शृणु । षट्सहस्रमृचामुक्तमृचः षड्विंशतिः पुनः ॥ एतावदधिकं तेषां यजुः कामं विवक्षति । एकादशसहस्राणि दश चान्या दशोत्तराः ॥ ऋचां दशसहस्राणि अशीतिं त्रिंशतानि च । सहस्रमेकं मंत्राणामृचामुक्तं प्रमाणतः ॥ एतावद्भृगुविस्तारमन्यच्चार्षविकं बहु । ऋचामथर्वणां पंच सहस्राणीति निश्चयः ॥ सहस्रमन्यद्विज्ञेयमृषिभिर्विंशतिं विना । एतदंगिरसां प्रोक्तं तेषामारण्यकं पुनः ॥ इति संख्या प्रसंख्याता शाखाभेदास्तथैव च । कर्तारश्चैव शाखानां भेदहेतुस्तथैव च ॥ सर्वमन्वंतरेष्वेवं शाखाभेदाः समाः स्मृताः । प्राजापत्या श्रुतिर्नित्या तद्विकल्पास्त्विमे स्मृताः ॥ De vatum divinorum generibus, eorumque in singulis Manvantaris reditu. Desinit in hoc capite pars prior. 62 (fol. 155[b]). De Manvantaris et de creatione a Manubus singulis facta. De Pṛithuis Vainyae rebus gestis[1]. 63. De Pṛithuis prosapia. Dakshae origo. 64. Maríchae, Kaṣyapae filii, creatio. De Bhúr, Bhuvas, Svar mundis.

III. *Upodghátapáda.* 65 (fol. 164[b]). De Manuis Vaivasvatae creatione. De septem virorum sanctorum, creaturarum dominorum (Saptarshayas, Prajápatayas), origine, eorumque prosapia. 66. De Dharmae prole. Súta a viris sanctis interrogatus, quinam trium deorum praestantissimus esset, unum esse Deum respondit, eumque ad mundi creationem, conservationem, destructionem tres formas induisse (rájasí, sáttvikí, támasí tanús). Sicut enim adamas, quamvis unicolor, crystallo repercussus, varios colores exhiberet, ita Creatorem, in mundo se manifestantem, et unum esse et tergeminum. एकास्तन्वः स्मृता वेदे धर्मशास्त्रे पुरातने । सांख्ययोगपरैर्वीरैः पृथगेकार्थदर्शिभिः ॥ अभिजातप्रभावज्ञैर्ऋषिभिस्तत्त्वदर्शिभिः । एकत्वं च पृथक्त्वं च तासु भिन्नाः प्रजा इह ॥ इदं परमिदं नेति ब्रुवते भिन्नदर्शनाः । ब्रह्माणं कारणं केचित्केचित्प्राहुः प्रजापतिं ॥ केचिच्छिवं परत्वेन प्राहुर्विष्णुं तथापरे । अविज्ञानेन संसक्ताः शक्त्या रत्यादिचेतसः ॥ तत्त्वं कालं च देशं च कार्यं चावेक्ष्य तत्त्वतः । कारणं तु स्मृता ह्येते नानार्थे त्विह देवताः ॥ एकं प्रशंसमानस्तु सर्वानेव प्रशंसति । एकं निंदति यस्तेषां सर्वानेव स निंदति ॥ एकं यो वेत्ति पुरुषं तमाहुर्ब्रह्मवादिनं । अद्वेषस्तु सदा कार्यो देवतासु विजानता ॥ न शक्यमीश्वरं ज्ञातुमैश्वर्येण व्यवस्थितं । एकात्मा स त्रिधा भूत्वा संमोहयति यः प्रजाः ॥ Reliquos vero deos e tribus principalibus emanasse. 67. Duodecim dei, *Jaya* appellati, quum a Brahmane ad creationem propagandam geniti officium neglexissent, ea poena affecti sunt, ut usque ad finem Vaivasvata aevi renascerentur: ब्रह्मणो वै मुखात्सृष्टा जया देवाः प्रजेप्सया । सर्वे मंत्रशरीरास्ते स्मृता मन्वंतरेष्विह ॥ दर्शश्च पौर्णमासश्च बृहद्यच्च रथंतरं । आकूतः प्रथमस्तेषां ततः स्वाकूतिरुच्यते ॥ वित्तिश्चैव सुवित्तिश्च आकूतिः कूतिरेव च । अधीतिश्च (अधीष्टश्च C. D.) ततो ज्ञेय आधीतिश्चैव (अधी° C. D.) तत्त्वतः । विज्ञातिश्चैव विज्ञातो मनवो ये च द्वादश ॥ Quare deinceps Ajita, Tushita, Satya, Hari, Vaikuṇṭha, Sádhya, Áditya nominibus oriuntur. De gigantum et Marutum origine. 68. De Danuis prosapia. 69. Minorum gentium dei, velut Gandharvae, Apsarae, Yakshae, et animalia enumerantur. 70. Regum institutio. Vatsárae (Vatsara B.) et Asitae, Kaṣyapae filiorum, proles. Reliquorum creationis dominorum filii. 71 (fol. 196[a])–82. De manium cultu praecepta, a Bṛihaspati cum Ṣamyu filio communicata. 83 (fol. 223[b])–95. Regum historia. Sed in codice nostro in folio 231[a]. l. 10. lacuna quam maxima exstat. Omnia enim desiderantur, quae in cod. C. fol. २६२–३०३. leguntur.

---

[1] In hoc capite Sútae et Mágadhae origo narratur. Atque de Súta eadem verba, quae in prooemio leguntur, de Mágadha vero haec: तस्मिन्नेव समुत्पन्ने पुनर्जज्ञे तु मागधः । सामगेषु तु गायत्सु सुभांडे वैश्वदेविके । समागते समुत्पन्नस्तस्मान्मागध उच्यते ॥ Uterque quomodo praecones instituti sint, ita refertur: पृथोः स्तवार्थं तौ तत्र समाहूतौ महर्षिभिः । तावूचुर्मुनयः सर्वे स्तूयतामेष पार्थिवः ॥ कर्मैतदनुरूपं च पात्रं चायं नराधिपः । तावूचतुस्तदा सर्वांस्तानृषीन्सूतमागधौ ॥ आवां देवानृषींश्चैव प्रीणयावः स्वकर्मभिः । न चास्य कर्म वै विद्वो न तथालक्षणं यशः ॥ स्तोत्रं येनास्य कुर्याव राज्ञस्तेजस्विनो द्विजाः । ऋषिभिस्तु नियुक्तौ तु भविष्यैः स्तूयतामिति ॥ दानधर्मरतो नित्यं सत्यवाक्संजितेंद्रियः । ज्ञानशीलो वदान्यस्तु संग्रामेष्वपराजितः ॥ यानि कर्माणि कृतवान्पृथुश्चापि महाबलः । तानि शीलेन बद्धानि स्तुवद्भिः सूतमागधैः ॥ ततः स्तवांते सुप्रीतः पृथुः प्रादात्प्रजेश्वरः । अनूपदेशं सूताय मगधान्मागधाय च ॥ तदा (ततो?) वै पृथिवीपालाः स्तूयंते सूतमागधैः । आशीर्वादैः प्रबोध्यंते सूतमागधवंदिभिः ॥ Cf. Vishṇupuráṇa I, 13. quod caput etiam in ceteris rebus cum nostro consentit.